

**§ 111****Yttrande över EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)**

KRN 2023-0169

**Ärendebeskrivning**

Region Stockholm har genom remiss beretts möjlighet att yttra sig över EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG). Klimat- och regionutvecklingsnämnden besvara remissen på Region Stockholms vägnar. Ärendet har stämts av med Region Stockholms vårdverksamheter.

Region Stockholm ställer sig positivt till intentionerna i EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet att minska miljö- och klimatpåverkan från textilavfallshantering och matavfall. Ansatserna i förslaget ligger i linje med Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionens (RUF5 2050) regionala ställningstagande om att "Skapa bättre kretslopp för material" vilket innebär att avfall ska hanteras enligt den så kallade avfallstrappan, att förebygga avfall och skapa bättre kretslopp. Utöver detta har Region Stockholm några synpunkter, exempelvis att förtydliga vilka typer av textilier som omfattas, att ta hänsyn till minskningar av matavfall som redan gjorts samt att tillräckligt med tid ges för att upprätta ett producentansvarssystem på ett resurseffektivt och klimatvänligt sätt.

**Beslutsunderlag**

1. Utvecklingsdirektörens tjänsteutlåtande
2. Europeiska kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EC)

**Yrkanden**

Ordförande Gustav Hemming m.fl. (C) yrkar bifall till utvecklingsdirektörens tjänsteutlåtande.

**Beslut**

Klimat- och regionutvecklingsnämnden beslutar följande.

1. Utvecklingsdirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till klimat- och näringslivsdepartementet över EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

**Skickas till**

1. Klimat- och näringslivsdepartementet

Klimat- och  
regionutvecklingsnämnden

## Yttrande över EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

### Regionledningskontorets förslag till beslut

Klimat- och regionutvecklingsnämnden beslutar följande.

Utvecklingsdirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till klimat- och näringslivsdepartementet över EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

### Sammanfattning

Region Stockholm har genom remiss beretts möjlighet att yttra sig över EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG). Klimat- och regionutvecklingsnämnden besvara remissen på Region Stockholms vägnar. Ärendet har stämts av med Region Stockholms vårdverksamheter.

Region Stockholm ställer sig positivt till intentionerna i EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet att minska miljö- och klimatpåverkan från textilavfallshantering och matavfall. Ansatserna i förslaget ligger i linje med Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionens (RUF5 2050) regionala ställningstagande om att ”Skapa bättre kretslopp för material” vilket innebär att avfall ska hanteras enligt den så kallade avfallstrappan, att förebygga avfall och skapa bättre kretslopp. Utöver detta har Region Stockholm några synpunkter, exempelvis att förtydliga vilka typer av textilier som omfattas, att ta hänsyn till minskningar av matavfall som redan gjorts samt att tillräckligt med tid ges för att upprätta ett producentansvarssystem på ett resurseffektivt och klimatvänligt sätt.

### Bakgrund

Region Stockholm har genom remiss beretts möjlighet att yttra sig över EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet. Klimat- och regionutvecklingsnämnden yttrar sig på Region Stockholms vägnar. Ärendet har stämts av med Region Stockholms vårdverksamheter.

Textilindustrin och livsmedelssektorn är två av de sektorer som globalt bidrar till en betydande andel utsläpp av växthusgaser. EU-kommissionen konstaterar även att dessa sektorer inte helt följer EU:s lagstadgade så kallade avfallstrappa/avfallshierarki vilken innebär att avfallet i första hand ska minska, att det i andra hand ska återanvändas eller återvinnas och endast i sista hand förbrännas eller deponeras. För att skynda på omställningen för miljömässig hållbarhet och en mer cirkulär ekonomi krävs ytterligare åtgärder för avfallshantering i dessa branscher.

Det övergripande syftet med förändringen av direktivet är att:

- Minska miljö- och klimatpåverkan genom minskat livsmedelsavfall
- Minska miljö- och klimatpåverkan och förbättra folkhälsan i samband med textilavfallshantering genom ett utökat producentansvar, i linje med avfallshierarkin

#### *Textilavfall*

Bakgrunden i förslaget ligger i att en stor del av allt textilavfall inte sorteras separat utan förbränns eller deponeras. I och med att textilkonsumtionen ökar leder detta också till ökande volymer av textilavfall. Mycket av textilavfallet exporteras dessutom utanför EU. Avfallshanteringskostnader för textilier hanteras inte i priset och i genomsnitt skulle kostnaderna för insamling och behandling motsvara cirka 1,4 kr per föremål.

Avfallsdirektivet i nuvarande lydelse kräver att medlemsstaterna senast den 1 januari 2025 inför separat insamling av textil.

EU-kommissionens förslag innefattar att ett utökat producentansvar införs för att minska miljö-, hälso- och klimatpåverkan från den resursintensiva textilsektorn. Förslaget bygger på principen om att det är förorenaren som betalar och som ska ansvara för att förebygga att avfall uppkommer och om avfall trots allt uppkommer, ansvara för att det förbereds för återanvändning och materialåtervinning. Förslaget innehåller exempelvis harmoniserade krav på hur producentansvarsorganisationer ska utformas och vilka åtgärder producenterna ska bekosta (insamling, sortering, materialåtervinning, information till konsument, plockanalyser, forskning och utveckling m.m.), att medlemsstaterna ska upprätta ett register över producenter som gör textilier, kläder och skodon tillgängliga på den europeiska marknaden, bestämmelser om årliga rapporteringar, bestämmelser kring exporttransporter av textilavfall. I nuläget är det kommunerna som ansvarar för textilavfall då det räknas som hushållsavfall.

### *Mataavfall*

Matsvinn är en av de största källorna till ineffektivitet i livsmedelskedjan för jordbruket. År 2020 genererades i EU matavfall som motsvarade cirka 16 procent av den totala växthusgaspåverkan från EU:s livsmedelssystem. Matsvinnet har också ekonomiska konsekvenser då mat till ett stort marknadsvärde slängs samtidigt som ytterligare kostnader adderas för insamling och behandling av matavfall. Slöseriet med kasserad mat har även en etisk dimension då möjligheterna till att få tag på mat till ett överkomligt pris påverkas. Tidigare genomförda åtgärder har inte lett till någon betydande minskning av avfallet och man konstaterar därför att ytterligare åtgärder behövs.

Förslaget innehåller två bindande mål för minskat livsmedelavfall till 2030, ett för livsmedelsindustrin och ett gemensamt för handel och annan livsmedelsdistribution, restauranger och offentlig måltid samt hushåll. Vidare innebär förslaget förtydliganden av vilka åtgärder som medlemsstaterna ska införa i sina nationella program för minskat livsmedelsavfall.

### **Region Stockholms yttrande**

Region Stockholm ställer sig positivt till intentionerna i EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet att minska miljö- och klimatpåverkan för textilavfallshantering och matavfall. Ansatserna i förslaget ligger i linje med RUFSS 2050s regionala ställningstagande om att ”Skapa bättre kretslopp för material” vilket innebär att avfall ska hanteras enligt den så kallade avfallstrappan och att förebygga avfall och skapa bättre kretslopp. Utöver detta har Region Stockholm några synpunkter, exempelvis att förtydliga vilka typer av textilier som omfattas, att ta hänsyn till minskningar av matavfall som redan gjorts samt att tillräckligt med tid ges för att upprätta ett producentansvarssystem på ett resurseffektivt och klimatvänligt sätt.

### *Textilavfall*

Region Stockholm har som målsättning att minska sina verksamheters miljö- och klimatpåverkan genom att övergå till cirkulära flöden. Textilier är ett av flera viktiga områden för att nå dessa ambitioner. Att producenter ska ta fullt ansvar för textil när det blivit avfall och täcka dess kostnader förväntas förstärka leverantörers incitament att designa textilier som kan återanvändas och återvinnas samt att verka för att tekniska lösningar utvecklas för storskalig materialåtervinning. Det behövs dock ökad

transparens kring tyg- och kemikalieinnehåll för att textilier ska kunna materialåtervinnas högkvalitativt (fiber-till-fiber). Ekodesigndirektivet och produktpass spelar här en viktig roll för att möjliggöra ökad återanvändning och återvinning i praktiken. Det utökade producentansvaret föreslås omfatta textilier, kläder och skor från hushåll. Det är svårt att utläsa om även arbetskläder och textilier inom offentlig sektor ingår. Region Stockholm efterfrågar därför ett förtydligande av detta i förslaget.

Hälsa- och sjukvården står för en stor del av Region Stockholms användning av textilier och hanteras genom tvätt- och textilserviceavtal. Det innebär att textilstocken förnyas, tvättas och förvaltas av en leverantör under avtalstiden, här ingår även insamling och sluthantering av textilierna. Det är positivt om förslaget kan bidra till att infrastruktur etableras och tekniska lösningar utvecklas för att möjliggöra storskalig och högkvalitativ materialåtervinning då det saknas idag. För övriga textilier inom Region Stockholm kan en samordnad insamling och högkvalitativ materialåtervinning vara positiv, samt att incitament skapas för utveckling av fler cirkulära affärsmodeller.

Region Stockholm anser att det är viktigt att tillräckligt med tid ges för att upprätta producentansvarssystemet och dess infrastruktur för insamling/återanvändning av textilier så att det genomförs på ett effektivt sätt. Utöver detta anser Region Stockholm att storskalig insamling av textilier behöver genomföras på ett sätt som inte leder till ytterligare klimatpåverkande utsläpp så att klimatvinsterna av förslaget äventyras.

#### *Matavfall*

Att minska matavfallet är ett delmål i RUFSS 2050 om *att hushållsavfallet ska ha minskat till 360 kg per person och år fram till år 2030*. År 2021 var siffran 402 kg. Att förhindra matsvinn för måltider i offentliga miljöer nämns också som ett verktyg i Klimatfärdplan 2050 för Stockholmsregionen tillsammans med att öka insamlingen av matavfallet. För det matavfall som ändå genereras förespråkar Region Stockholm att detta tas tillvara som exempelvis biogas. Region Stockholm ställer sig därmed positivt till förslagets mål om att minska matsvinnet från tillverkning, beredning och konsumtion fram till år 2030 är positiva till incitament som syftar till att nå det globala hållbarhetsmålet. Region Stockholm anser däremot att det är viktigt att se till de minskningar som redan genomförts i Sverige. I många av landets offentliga verksamheter inom offentlig sektor har redan uppnått betydande minskningar av matsvinnet. Exempelvis minskade matsvinnet från patientmat inom Region

Stockholms vårdverksamheter med 44 procent mellan åren 2017 och 2021. Detta är självklart positivt, men det innebär samtidigt en svårighet att genomföra ytterligare minskningar av den storleksordning som föreslås. Hänsyn behöver också tas till att specifika grupper, som exempelvis svårt sjuka patienter på sjukhus, kan ha nedsatt aptit och därmed generera viss mängd matsvinn. Region Stockholm anser därför att det skulle vara önskvärt att på nationell nivå göra en översyn av hur långt olika sektorer i Sverige har kommit och vilka förutsättningar som råder, och utifrån det anpassa måltalen för respektive sektor. Region Stockholm ser även positivt på att Sverige om möjligt utgår från ett tidigare basår än 2020.

**Ekonomiska konsekvenser**

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Anton Västberg  
Utvecklingsdirektör

Martin Pahlman  
Enhetschef

**Beslutsunderlag**

1. Europeiska kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EC)

**Beslutsexpediering**

1. Klimat- och näringslivsdepartementet

Godkänd av Anton Västberg, 2023-09-25